

ISBN: 978-625-7587-54-9

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 518

İnceleme

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Dizi Editörü

Aykut Ertuğrul

Yayıma Hazırlayan

Gülşen Funda

Düzeltili

Ayşe Nur Rana

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

İlk Baskı

Tarihi 2014

KKETEBE'DE

1. BASKI

Ağustos 2021

İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 49619

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Matsis Matbaa Hizmetleri

San. ve Tic. Ltd. Şti

Sertifika No: 40421

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.

No: 51 Sefaköy Küçükçekmece / İstanbul

Tel: 212 624 21 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.

İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Siyaset ve Roman

Çok Partili Türkiye ve Türk Romanı

MEHMET SAMSAKÇI

KETEBE

Mehmet Samsakçı

1981 yılında Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesinde doğdu. 14 Eylül İlkokulu'nda okudu, ortaokul ve liseyi 1992-1993 eğitim-öğretim yılında girip 1999'da mezun olduğu Sedat Karan Anadolu Lisesi'nde tamamladı. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi ve 2003'te mezun oldu. Mezun olduğu yıl Yüksek Lisans programına kaydoldu ve Prof. Dr. Kâzım Yetiş'in danışmanlığında "Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Eserlerinde Güzel Sanatlar" isimli tezini tamamladı.(2005) Yine 2005 yılında söz konusu bölümde doktora çalışmasına başladı. 2003-2006 yılları arasında Yahya Kemal Enstitüsü'nde arşiv ve müze görevlisi olarak görev yaptı. 2006 Aralık'ta, mezun olduğu ve doktora çalışmasını sürdürdüğü bölüme Yeni Türk Edebiyatı Kürsüsünde Araştırma Görevlisi olarak atandı. "Çok Partili Hayata Geçiş Sürecinde Parti / Particilik Algısının Türk Romanına Aksî (1909-1980)" başlıklı teziyle Aralık 2010'da doktor unvanını aldı. Kasım 2012 itibarıyla İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalında Yard. Doç. Dr. ve Nisan 2016 itibarıyla Doç. Dr. kadrosuna atanan ve hâlen buradaki görevine devam eden Samsakçı, 2012-2013 akademik yılında, Yunus Emre Enstitüsü Türkoloji Projesi kapsamında, Priştine Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türkoloji Bölümünde dersler vermiş, 2015 itibarıyla de Üsküp Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Müdürü olarak görevlendirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

BAŞLARKEN	11
KISALTMALAR	17
GİRİŞ	19
Etimoloji ve Tanım	19
Cumhuriyet Döneminde Siyasî Durum ve Partiler	30
1950 Seçimleri.....	37
Demokrat Parti İktidarı (1950-1960).....	38

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK ROMANINDA MEŞRUTİYET VE MÛTAREKE DÖNEMLERİ

PARTİ ALGILARI VE ÇATIŞMALARI

I.

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ

Parti Sorununa Türkçü Yaklaşım:	
Halide Edip-Ömer Seyfeddin-Burhan Cahit	47
Kör Dövüşünü Gören Göz: Ahmet Kerim	67
Küçük Hesaplar / Politika Sıtmaları:	79
Refik Halid ve Reşat Nuri'nin Siyasîleri.....	79
<i>Üç İstanbul'un İkincisi: Meşrutiyet Partileri /</i>	
Partilerin Meşruiyetleri.....	87

II.

PARTİCİLİĞİN İFLÂSİ VE İNFÂZİ: MÜTAREKE-MİLLÎ MÜCADELE DÖNEMİ

“Fakat İttihatçıdır Diyorlar, Doğru mu?”	95
Particiliğin İflâsı ve İnfâzı: Millî Mücadele Romanları	95

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK ROMANINDA GENÇ CUMHURİYET PARTİLERİ

I.

“ÖLÜ DOĞMAK”: TERAKKİPERVER FIRKA

Saflar Ayrışırken... ..	117
Tarihle Roman Arasında: <i>Kutsal Barış</i>	119
<i>Kurt Kanunu</i> Gereği.....	135

II.

DANIŞIKLI DÖVÜŞ: SERBEST CUMHURİYET FIRKASI

20 Yıl Sonra İlk Roman: <i>Kavak Yelleri</i>	147
Orhan Kemal Romanlarının Serbest Fırka Hâli.....	159
“Selbes Rezilliğidir Bu, Böyle Olur”: Kemal Tahir ve Siyasetin Trajikomedisi.....	169
<i>Kutsal Barış</i> 'ta Parti Savaşları	209
<i>Yağmur Beklerken</i>	227

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK ROMANINDA ÇOK PARTİLİ TÜRKİYE

Reşat Enis'in Natüralist / Politik Denemeleri	
Türk Politikasına Atatürkçü Yaklaşım: <i>Panorama</i>	265
Mürtecî-Kasabalı-Câhil Eşraf:	268
Menfaatperest yarı-aydınlar ve siyasiler:	270
İş dünyası:	275
Gecekondu sâkinleri:	276
Basın:	276
1946 seçimlerinin şüpheli sonuçları:	276

Yazarın sözcüsü endişeli aydınlar:	278
“Önce Di Bana Bakayım: Halkçı Mın, Demirkırat Mın?”:.....	281
Köylü / Kasabalı Siyaset	281
Orhan Kemal ve Demokrat Parti... ..	306
<i>Ortadirek</i>	324
<i>Zübük</i>	329
Attilâ İlhan Aynasından Yansıyan Partiler: Politika ve Kuva-yı Milliye Ruhu.....	355
Demokrat Parti’yi İdrak Çabası:	379
Münevver Ayaşlı ve Emine Işınso.....	379
Marksist Duyarlılık Açısından 1950’ler	399
Türkiye’inde Siyaset ve Partiler	399
İlhan Engin’in <i>Komprador</i> ’u (1974):.....	407
<i>Bir Gün Tek Başına</i> (Vedat Türkali, 1975).....	412
Kültürün Sıkletini Çekemeyen Siyaset:	439
<i>Karanlıkta Mum Işığı</i>	439
<i>Yol Ayrımı</i> mı, <i>Dönemeç</i> mi?:	449
Tarık Buğra’nın <i>Dönemeçte</i> ’ki Türkiye’si.....	449
SONUÇ	463
KAYNAKÇA	467
KAYNAKLAR	469
DİZİN	473

*Bana özgür bir yaşama ve çalışma ortamı sağlayan
Annem Safiye ve Babam Hüseyin Samsakçı'ya...*